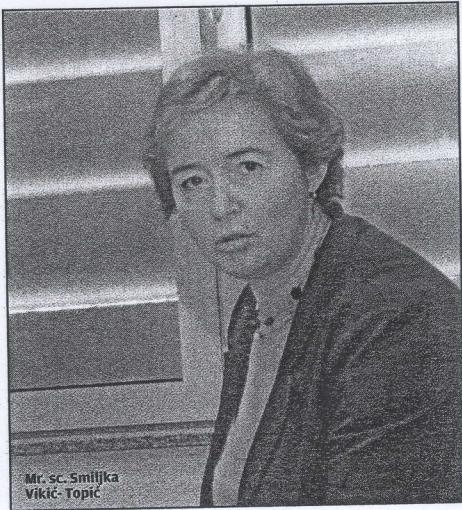

TEMPUS projekt OPUS pokreće nove institucionalne i zakonodavne mјere značajne za refc

Sveučilišta u BiH otvoriti prema

Zemlje koje su na vrijeme ovladale procesom transfera znanja iz akademiske zajednice u svijet poduzetništva danas su gospodarske velesile, dok one koje to nisu uspjele čeka podređeni ekonomski položaj i krajnje neizvjesna budućnost

Mr. sc. Smiljka Vikić-Topić

Piše: Predrag Zvijerac
dogadjaj@dnevni-list.ba

Europska komisija s milijunima eura, ali i brojnim eksperima podržava suradnju između industrije i akademskih institucija, ali je u našoj zemlji neophodno povećati napore objitu strana za jačanje multidisciplinarnih suradnji, proširivanjem istraživačkih grupa, svaljanjem administrativnih prepreka jačanjem istraživačke administrativne podrške i nadasve, promjenom načina razmišljanja, a katkada i načina rada. Projekt TEMPUS OPUS koji finanira Europska unija trebao bi razvijati i provesti strukturne mјere za povezivanje istraživanja, edukacije i inovacije, odnosno za poticanje tranzisi-

cije društva u ekonomski model utemeljen na znanju. I sveučilišta u našoj zemlji sudjeluju zajedno sa sveučilištima u regiji u ovome projektu, no za razliku od susjedne nam Hrvatske kod nas se to sve još uvijek nalazi u začetku.

U posljednjih nekoliko godina uloga privatnog sektora u pružanju usluga pripreme i provedbe projekata financiranih iz fondova Europejske unije postaje sve značajnija

Prorektorica za međunarodnu suradnju i znanost Sveučilišta u Mostaru Dražena Tomić kaže kako je bosna i Hercegovina u posljednje vrijeme donijela niz zakona vezanih za intelektualno vlasništvo. "Uspr-

kos svemu moramo priznati kako spomenuta tema još nije u potpunosti zaživjela u Bosni i Hercegovini", ocijenila je profesorica Tomić.

Mapiranje znanja
Sveučilište u Mostaru je jedan od partnera Zagrebač-

koj povodom protekli tje-

dan na Sveučilištu u Mostaru održana prezentacija na temu "Institucionalna potpora transferu tehnologije". Hrvoje Mataković, voditelj Ureda za istraživanje na Sveučilištu u Zagrebu, naglašava kako se u sklopu projekta trebaju pokrenuti mјere važne za jačanje komunikacije između visokog obrazovanja, gospodarstva i inovacija.

"Ona vremena kada su se istraživanja radila samo radi istraživanja su prošlost, sada

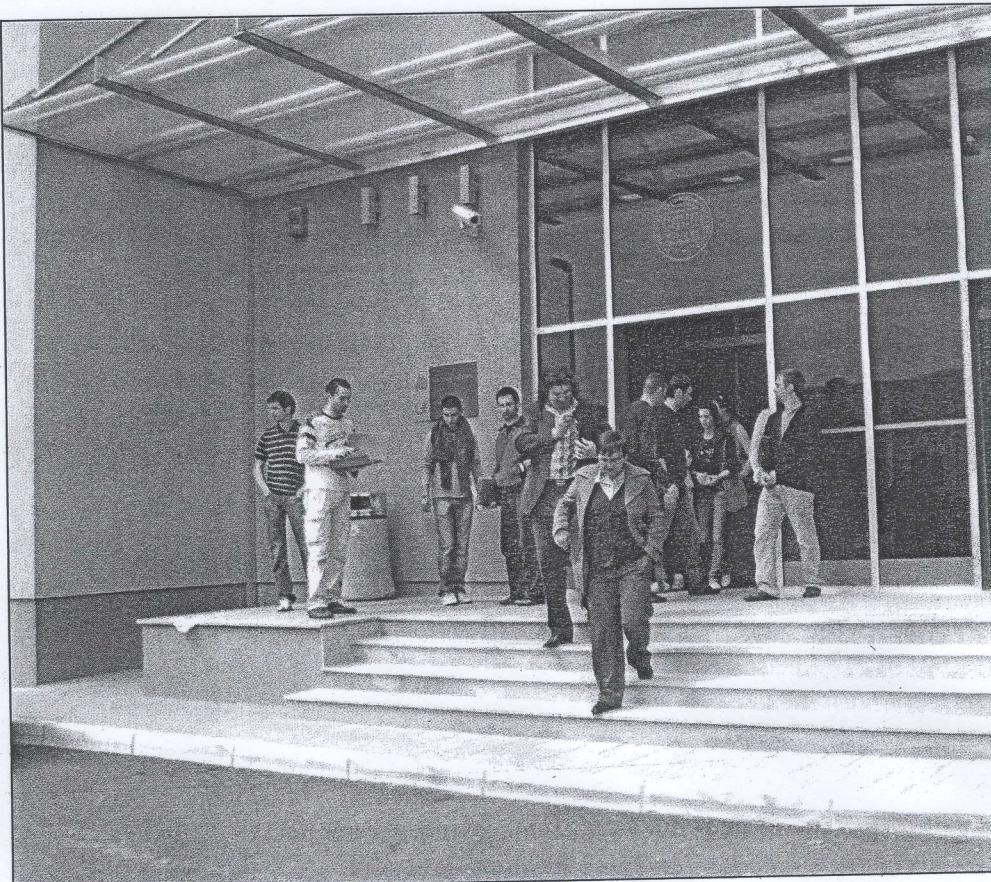
Europska i općenito svijet straži da se istraživanja rade zbog rezultata koji će se moći primijeniti na tržištu", istaknuo je Mataković.

Radi zgodne usporedbe dovoljno je uzeti hrvatski

Ured za transfer tehnologije, koji pruža istraživačima trgovinu s gospodarstvom te posredovanje između istraživača i gospodarstva (složeni multidisciplinarni projekti, ugovorenika i kolaborativna istraživanja, edukacije i konzultantske usluge).

Pristup tehnologijama

Mr. sc. Smiljka Vikić-Topić voditeljica je Ureda za znanost i transfer tehnologije u Centru za translacijska i klinička istraživanja Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i KBC-a Zagreb. Od 1995 do kraja 2008. radila je u Plivi, te za GlaxoSmithKline na poslovima istraživača, a zatim koordinatora istraživačkih suradnji u sklopu čega je organizirala suradnje sa znanstvenim,

Sveučilište u Mostaru je jedan od partnera Zagrebačkog sveučilišta na tom projektu čiji je cilj povezivanje i otvaranje sveučilišta prema gospodarstvu. Inače, radi se o trogodišnjem projektu, koji finansira Europska unija te njegova ukupna vrijednost iznosi gotovo 800.000 eura

Opće je mišljenje i to i je misao vodilja ovog programa Evropske unije da je u današnje vrijeme opće globalizacije i težnje stvaranja društva zasnovanog na znanju, suradnja znanstvene zajednice i gospodarstva nužan je preduvjet za očuvanje održivog

ormu visokoga obrazovanja upravo na području takozvanog trokuta znanja

iH se moraju gospodarstvu

Pitanje opstanka u najizravnijem smislu

Sintagma transfer tehnologije označava prijenos znanja iz akademske zajednice u svijet poduzetništva. Suvremeno globalno gospodarstvo je "gospodarstvo znanja" - to nije politička floskula, to je, jednostavno, jedini ekonomski model koji jamči razvoj društva i određene države. U tome modelu sveučilišta, pored dosadašnje dvije temeljne pravice, visokoškolsko obrazovanje i znanstvena istraživanja, moraju preuzeti i trecu društvenu funkciju - inovativnost, a to zapravo znači preuzeti svoj dio odgovornosti za tehnološki i gospodarski razvoj društva i države. Pri tome je posvojeno jasno da su sveučilišta nezamjenjivi generatori znanja. Međutim, transfer toga znanja u svijet poduzetništva, koji nazivamo transfer tehnologije ili komercijalizacija znanja, složen je proces kojim treba na pravi način ovladati. Zemlje koje su na vrijeme ovlađale tim procesom danas su gospodarske velesile, dok one koje to nisu uspjeli čeka podređeni ekonomski položaj i krajnje neizvjesna budućnost.

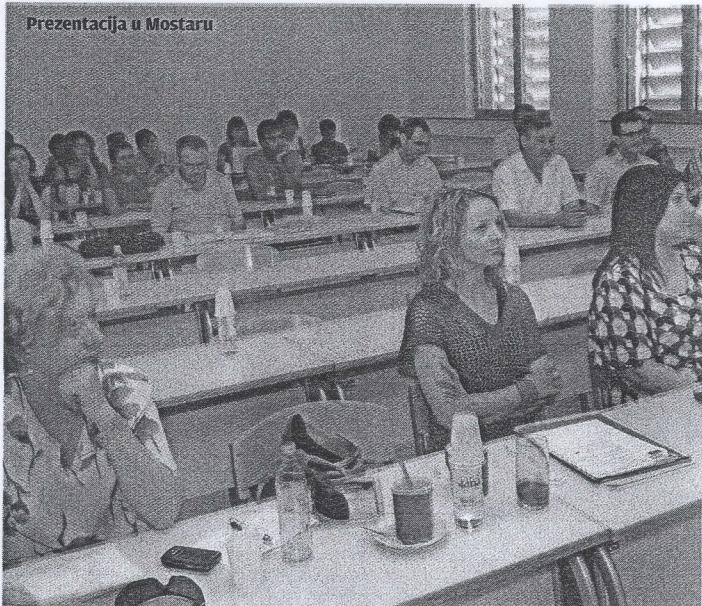
Koji su "pravi", a koji su "oni drugi" znanstvenici?

Kada govorimo o tome koji se predviđaju moraju ispuniti na Sveučilištu da bi se uspostavila sustavna podrška transferu tehnologije svi se slazu kako je prvi i osnovni preduvjet znanstvena izvrsnost! Nove tehnologije nastaju iz vrhunskih znanosti koja je u svojoj suštini originalna i inovativna. Kod nas se, na žalost, još katkada može čuti

zabluđa kako se "pravi" znanstvenici trebaju baviti "pravom" znanjem, a "oni drugi" neka se bave primjenjennom znanosti i "suradnjom s privredom", kako se nekada govorilo. "To je, naprsto, zamjena teza i slika nerazumijevanja procesa o kojem govorimo. Pored znanstvene izvrsnosti potrebni su još neki čimbenici: djelotvoran

sustav finansiranja znanosti i finančiranja komercijalizacije znanja, to su dvije različite stvari, zatim je potrebna tehnološka infrastruktura, gdje će se komercijalizacija dogoditi, te je na kraju potreban poduzetnik koji će izgrati projekt do konačnoga cilja - proizvoda na tržištu", naglašava prof. dr. sc. Srdan Novak

Prezentacija u Mostaru

akademskim i komercijalnim institucijama. "Suradnja s industrijom otvara put znanstvenim rezultatima prema tržištu, prema svima kojima je to potrebno te dovodi do poboljšanja kvaliteta života u cjelini, što je i smisao svakog transfera tehnologije. Ona omogućuje jačanje domaćeg gospodarstva kroz inovativnost, otvaranje novih, visoko kvalificiranih radnih mjeseta čime se ostvaruje napredak društva temeljenog na znanju", naglašava, govoreći iz vlastitog iskustva, voditeljica hrvatskog Ureda.

U današnje vrijeme, kad je istraživanje sve skuplje, a do izvora finansiranja je sve teže doći, važno je i korisno surađivati s industrijom. Unatoč, ili možda baš zbog različitog pristupa istraživa-

nju u ova dva sustava, koristi za obje strane mogu biti neprocjenjive. Industrija dobiva pristup najnovijem znanju i iskustvu vrhunskih znanstvenika; fleksibilnost i jačanje ljudskih resursa na projektima te ubrzava proces istraživanja i razvoja.

"S druge pak strane, akademска zajednica, kroz suradnju s industrijom, ima direktni pristup primjeni i komercijalizaciji svoga istraživanja, čime dobiva dodatnog financiranja, kratkoročno i dugoročno. No još važnija korist za znanstvenike je u pristupu originalnim, javno nedostupnim podacima i rezultatima, kao i najmodernejoj opremi koja je često slabo dostupna javnim institucijama", kaže Vikić-Topić ukazujući na

mogućnosti koje se nude sveučilištima koja su uključena u TEMPUS OPUS program.

Povlačenje sredstava EU-a

Opće je mišljenje i to i je misao vodilja ovog programa Evropske unije da je u današnje vrijeme opće globalizacije i težnje stvaranja društva zasnovanog na znanju, suradnja znanstvene zajednice i gospodarstva nužan je preduvjet za očuvanje održivog

razvoja ova navedena dijela. Društvo znanja zahtjeva proces kontinuiranog učenja i unapredavanja koje se stalno oslanja na inovativnost u svakom segmentu djelovanja. Gospodarstvo se vodi s ciljem posjedovanja pravih kompetencija u pravo

vrijeme na tržištu, dok znanstvena zajednica ima za cilj ostvariti doprinos zajednici u postizanju boljih rezultata, održivosti razvoja i boljeg života. Osnovni smisao zajedničkog djelovanja je u

postaje sve značajnija. Nedostatak ljudskih kapaciteta, organizacijskog iskustva, a često i vremena, glavni su razlog zbor kojiog institucije javnog sektora traže pomoći tvrtki specijaliziranih za

u projekte suradnje s regionalnim ili evropskim znanstvenim institucijama, no još uvek se češće nalazi u poziciji provedbenih partnera, nego glavnih voditelja projekata.

Industrija dobiva pristup najnovijem znanju i iskustvu vrhunskih znanstvenika, znanstvenici pristup najmodernejoj opremi o kojoj često mogu samo sanjati

S obzirom na tu činjenicu, potrebno je pružati kontinuirano pomoći u pripremi i provedbi projekata kako bi se ukupni apsorpcijski kapacitet naše znanstvene zajednice povećao, odnosno kako bi "povlačili" sredstva iz fondova Evropske unije.

činjenici da zajedno gospodarstvo i sveučilišta znaju više i rješavaju prave probleme.

U posljednjih nekoliko godina uloga privatnog sektora u pružanju usluga primjene i provedbe projekata financiranih iz fondova EU-a,

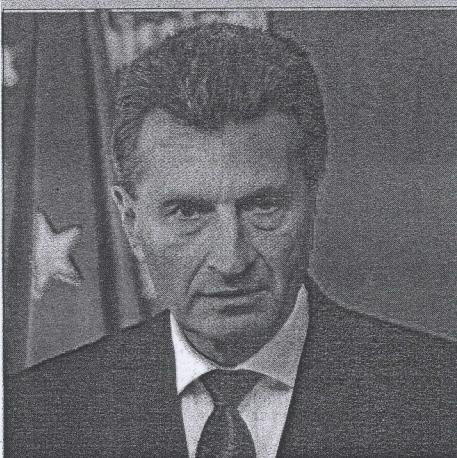
detectiranje natječaja, osmišljavanje projektnih ideja, ispunjavanje projektnih dokumentacija i pomoći u provedbi projekata u slučaju odobrenja sredstava.

Znanstvena zajednica počela je razvijati kapacitete potrebne za veće uključivanje

na tu činjenicu, potrebno je pružati kontinuirano pomoći u pripremi i provedbi projekata kako bi se ukupni apsorpcijski kapacitet naše znanstvene zajednice povećao, odnosno kako bi "povlačili" sredstva iz fondova Evropske unije.

Sljedeći burni tjedan u Europskoj uniji

Od proračunske stege do sezonskih berača voća

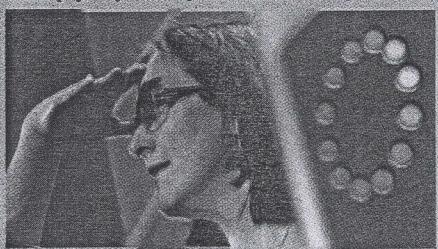

Ovoga tjedna u Bruxellesu se sastaju ministri poljoprivrede i ministri financija

BRUXELLES - Ovoga tjedna u Bruxellesu se sastaju ministri poljoprivrede i ministri financija. Ministri poljoprivrede danas će razgovarati o mogućim opcijama za budućnost mlijecnog sektora u Europskoj uniji, koji je sredinom prošle godine potonuo u duboku kružu. Troškovi proizvodnje postali su veći od cijene koju su proizvođači mogli dobiti za mlijeko, stoga su tražili pomoć od svojih država i europskih institucija. EU je na te zahtjeve odgovorila osnivanjem radne skupine na visokoj razini koju čine predstavnici zemalja članica Europske komisije, koja je zadužena da predloži moguća rješenja. Ta skupina je sredinom lipnja objavila izje-

anicu. Ministri financija počušat će usuglasiti stajališta o glavnim točkama testova izdržljivosti banaka i nastojati će zaokružiti i pravni okvir za fond pomoći zaduženim članicama. Također će se pokušati ubrzati pregovore o strožim propisima proračunske discipline kako bi omogućili riješivo stupanje na snagu iduće godine.

Europska povjerenica za unutarnje poslove Cecilia Malmstrom danas će iznijeti nekoliko ideja kako urediti pitanje berača voća i povrća i ostalih sezonskih radnika, koji svakog ljeta dolaze i odlaze ili pokušavaju ostati u Europskoj uniji. Povjerenik za unutarnje tržište i finansijske usluge Michel Barnier danas će predstaviti

Cecilia Malmstrom, povjerenica za unutarnje poslove

šće s nekoliko preporuka za poboljšanje stanja u mlijecnom sektoru i to će izvješće sada poslužiti kao temelj za raspravu ministara poljoprivrede zemalja članica EU-a.

Proračunska disciplina

Treći sastanak radne skupine za poboljšanje ekonomskog upravljanja, kojim će predsjedati predsjednik Europskog vijeća Herman Van Rompuy održat će se također danas, prije sastanka ministara finansija eurozone. Na sastanku će se razgovarati o uspostavi stalnog mehanizma za upravljanje krisama i mjerama koje idu u smjeru jačanja ekonomskog upravljanja u eurozoni.

Večeras se sastaju ministri financija zemalja članica eurozone, a sutra im se pridružuju njihovi kolege iz ostalih zemalja članica EU-a.

P.Z.

Ericsson Nikola Tesla doktorande povezuje kroz zajedničke istraživačke projekte

Industrija treba znamstvenici i zaduženi za stvaranje inovacija - uz obrazovanje

Zaduženi za stvaranje inovacija - uz obrazovanje

- Sveučilište je izvor novih znanja i spoznaja te je po svojoj prirodi djelovanja zaduženo za stvaranje inovacija, uz svoju temeljnu djelatnost - obrazovanje. Industrija se zasniva na primjeni znanja i inovacija u kreiranju novih proizvoda. Ako ne postoji industrija, tada je teško pronaći primatelja novih obrazovanih ljudi i ugradnju novosvojenih znanja u nove proizvode i usluge, a na taj način i provjeru valjanosti novih znanstvenih ideja. Temeljem takvih postavki, sinergijski efekt sveučilišta i industrije sasvim je jasan kroz dva smjera: ako imamo razvijenu industriju, tada se nova znanja sa sveučilišta primjenjuju za povećavanje inovativnosti postaje, a samim time i tržišne konkurenčnosti, a ako nemamo dovoljno industrije, tada se na novim znanjima treba izgraditi industrija koja će osigurati opći društveni prosperitet kroz samo pokretanje proizvodnje i stvaranje novih proizvoda, stav je dr. Huljenića

Svatko ima svoju domenu
ekspertize i udruživanjem napora,
znanja i povjerenja u zajednički
uspjeh, tako možemo stvoriti
znatno veću novu vrijednost
nego razdvojenim djelovanjima

• Piše: Predrag Zvijerac
• dogadjaji@dnevni-list.ba

Hrvatska kompanija Ericsson Nikola Tesla zasigurno je jedna od najuspješnijih kompanija u Hrvatskoj čiju su poslovi razgranati ne samo u regiji već uspješno konkuriraju i na tržištu Europske unije, ali i istoka kontinenta te tržišta diljem svijeta. Jedno od kompanija koje izvrsno surađuju sa sveučilištima u Hrvatskoj, a stručnjaci iz te kompanije uključeni su i u, na prethodnim stranama pojašnjenoj, Tempus Opus programu povezivanja istraživačnoga, obrazovanja i inovacije

Nužni su zajednički rad i multidisciplinarnost

- Danas imamo čitav niz finansijski poticajnih sredstava, kako domaćih tako i na razini pristupnih i stalnih istraživačkih fondova EU-a iz kojih možemo zajedničkim predlaganjem projekata doći do nužne finansijske podloge za stvaranje novih i dodatnih vrijednosti. Industrija treba novе ideje i nove zapošljene, a znanstvena zajednica treba novi probleme i nove izazove. Svatko ima svoju domenu ekspertize i udruživanjem napora, znanja i povjerenja u zajednički uspjeh, možemo stvoriti znatno veću novu vrijednost nego razdvojenim djelovanjima. U današnjim inovativnim rješenjima nužna je multidisciplinarnost, i to dodatno pojačava nužnost suradnje industrie i znanosti, kaže dr. Huljenić.

Iživačke projekte, a njegov stručnjak dr. Darko Huljenić ističe **ba nove ideje, nove izazove**

Dr. Darko Huljenić

do nužne finansijske podloge za stvaranje novih i dodatnih vrijednosti. Industrija treba nove ideje i nove zaposlenike, a znanstvena zajednica treba nove probleme i nove izazove. Svatko ima svoju domenu ekspertize i udruživanjem napora, znanja i povjerenja u zajednički uspjeh, možemo stvoriti znatno veću novu vrijednost nego razdvojenim djelovanjima.

U današnjim inovativnim rješenjima nužna je multidisciplinarnost, i to dodatno pojačava nužnost suradnje industrije i znanosti, kaže dr. Huljenić.

Povezivanje tvrtki i doktoranda

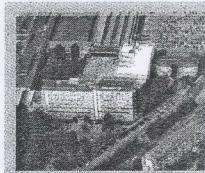
Kada govorimo o doktorandima, u kompaniji Ericsson Nikola Tesla su tri kategorije djelovanja koje ovise gdje se doktorand nalazi. Tako imaju vlastite doktorande, znači zaposlene na doktorskom studiju, doktorande koji su u znanstvenoj zajednici, ali su u kontaktu s kompanijom kroz zajedničke istraživačke projekte, te doktorande koje stipendiraju, a rade na fakultetu. Sve tri kat-

egorije doktoranda povezuju kroz zajedničke istraživačke projekte, na temama od interesa za istraživanjem, odnosno novim znanjem. Praktičan dio provjere završno se ostvaruje kroz suradnju u Ljetnoj radionici, u koju su uključeni i studenti dodiplomskog studija, gdje se uvijek, kao rezultat zadatka, mora napraviti neki praktičan pro-

-Po završetku doktorskog studija, suradnja se nastavlja kroz projekte ili učešće u nastavi. Po potrebi se završni doktori, koji su za vrijeme doktorskog studija bili zaposleni kao znanstveni novaci na fakultetu, zapošljavaju kod nas u tvrtki, pojašnjava dr. Huljenić.

Dr. Huljenić na temelju svoga osnovnog djelovanja u industriji i znanstvenoj zajednici, dosadašnji rad u Tempus Opus projektu usmjerio je na prenošenje iskustva i sagledavanje pozitivnih iskustava europskih partnera na OPUS projektu.

-Sagledavajući vlastito iskustvo suradnje, mislim da u Hrvatskoj možemo mnogo toga napraviti i da

Primarni cilj stvoriti kontaktne točke

toga napraviti i da tvrtke s vlastitim iskustvom mogu doprinijeti stvaranju pozitivne klime i što boljih temeljnih postavki (što je i cilj OPUS projekta) za što učinkovitije i održivo povezivanje industrije i znanstvene zajednice. Jedan od primarnih ciljeva je stvoriti formalne kontaktne točke na kojima bi industrija mogla iznijeti probleme, a znanstvena zajednica ponuditi rješenja, ističe dr. Huljenić.

-U današnje vrijeme izuzetno je bitno osigurati multidisciplinarno rješenje problema. Za ilustraciju bих naveo primjer informacijsko-komunikacijskim tehnologijama, gdje jedno rješenje, uz kvalitetan tehnički doprinos, u koji je uključen i čitav niz najnovijih dostignuća iz prirodnih znanosti, treba uključivati i odgovarajuću sociološku studiju za najbolje prepoznavanje korisnika, zatim ekonomsko znanje za stvaranje najboljeg poslovnog modela, kao i medicinsko znanje oko utjecaja na zdravlje, kazao je za ZNATE dr. Huljenić.

-U današnje vrijeme izuzetno je bitno osigurati multidisciplinarno rješenje problema. Za ilustraciju bих naveo primjer informacijsko-komunikacijskim tehnologijama, gdje jedno rješenje, uz kvalitetan tehnički doprinos, u koji je uključen i čitav niz najnovijih dostignuća iz prirodnih znanosti, treba uključivati i odgovarajuću sociološku studiju za najbolje prepoznavanje korisnika, zatim ekonomsko znanje za stvaranje najboljeg poslovnog modela, kao i medicinsko znanje oko utjecaja na zdravlje, kazao je za ZNATE dr. Huljenić.

Vijeće ministara BiH proteklih dana

Podijeljeni zadatci, čekaju se rezultati

Za neke dokumente nismo sigurni imamo li ih ili nemamo

• Vijeće ministara BiH razmotrilo je i usvojilo Informaciju o drugom sastanku Privremenog pododbora za inovacije, informaciono društvo, socijalnu politiku i javno zdravstvo, održanom 9. i 10. lipnja ove godine u Sarajevu. S tim u vezi, zaključeno je da će Vijeće ministara Bosne i Hercegovine poduzeti sve potrebne mјere da se imenovanja generalnog direktora i članova Vijeća Regulatorne agencije za komunikacije završe do kraja godine.

• Vijeće ministara BiH zadužilo je članove Radne grupe za inovacije, tehnološki razvoj i socijalnu politiku u sastavu Privremenog pododbora za inovacije, informaciono društvo, socijalnu politiku i javno zdravstvo da dostave Direkciji za europske integracije informaciju o događanjima s akademskim znanstveno-istraživačkim mrežama u smislu informatičke tehnologije.

• Vijeće ministara BiH zadužilo je članove Radne grupe za inovacije, tehnološki razvoj i socijalnu politiku u sastavu Privremenog pododbora za inovacije, informaciono društvo, socijalnu politiku i javno zdravstvo da dostave Direkciji za europske integracije informaciju o događanjima s akademskim znanstveno-istraživačkim mrežama u smislu informatičke tehnologije.

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Regulatornu agenciju za komunikacije BiH da Direkciji za europske integracije dostavi sljedeće: informacije iz Federacije BiH u oblasti zaštite potrošača, zakonodavnim aktivnostima o prenosivim bolestima, zakonodavnim aktivnostima u oblasti duhana i duhanskih proizvoda; englesku verziju zakona o duhanu i zabranjenoj reklamiranju duhana u RS-u, englesku verziju entitetskih zakona o organima, tkivima i transplancijama stanica.

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u što kraćem roku dostavi Direkciji za europske integracije dozvoli informaciju o tome

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Ministarstvo civilnih poslova BiH da dostavi Direkciji za europske integracije Načrt strategije zapošljavanja BiH koji je upućen Vijeću ministara BiH na usvajanje.

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Ministarstvo civilnih poslova BiH da dostavi Direkciji za europske integracije dozvoli informaciju o tome

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u

• Vijeće ministara BiH zadužilo je Direkciju za europske integracije da u